

**แนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี**
**The Guidelines to Develop the Business Curriculum for High School
in accordance with School Contexts in Pathum Thani Province**

ณภัทร์พรรณ ภูมิเรศทศสุนทร* นงลักษณ์ มโนวัลย์เลา และ ญัฐวิจิตา เลิศพงศ์รุจิกร

สาขาวิชาบริหารธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Corresponding author, E-mail: napatpan_b@hotmail.com โทร.089-8975728

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอน รายวิชาธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 200 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด ปทุมธานี จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบ สัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ทั้ง 5 ด้าน ใน ภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง มีรายละเอียด ดังนี้ ด้านสภาพข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.35$) ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการนำ หลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.23$) และ ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.19$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีดังนี้ 2.1) สภาพข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 ควรทำการสำรวจความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง และสำรวจความต้องการของชุมชน 2.2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เน้นให้มีการสอนทักษะอาชีพเพิ่มเติม โดยจัดให้เป็นวิชาบังคับเลือก หรือ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์โดยสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับธุรกิจศึกษาในลักษณะของการบูรณา การการเรียนการสอนระหว่างกลุ่มวิชา 2.3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร เน้นไปที่งานวิชาชีพที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น งานช่าง งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานคหกรรม ฝึกให้มีการใช้ทักษะการปฏิบัติ เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่นักเรียนลงมือ ปฏิบัติอย่างจริงจัง 2.4) การนำหลักสูตรไปใช้ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนธุรกิจศึกษาก่อน การสอนจริงและการวางแผนการสอนธุรกิจศึกษาร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับชุมชนและสถานประกอบการ และ 2.5) การประเมินผลการใช้ของหลักสูตร ควรทำการประเมินตามกระบวนการประเมินความสอดคล้องให้ครอบคลุม

จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การนำไปใช้ นอกจากนี้ควรมีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร ด้านความสัมพันธ์ของวิชาต่างๆ และการใช้สื่อและวัสดุการสอน รวมถึงสมรรถภาพของผู้เรียนด้วย

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรธุรกิจศึกษา มัธยมศึกษา

Abstract

The research objectives are 1) to analyze the conditions suggest of the use of business curriculum, Basic Education Act 2551, and 2) to guidelines for the curriculum development in business courses at high school level, in accordance with the high schools context in Pathum Thani Province. The target group for data collection includes 200 teachers in business curriculum in high schools in Pathum Thani Province. Those targeted for in-depth interviews include 2 educational supervisors, 2 executives and a business teacher in secondary schools in Pathum Thani Province, the total of 5 persons. The research instruments are questionnaires and in-depth interview. The analysis used descriptive statistics are frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that:

1. The problem of using the core curriculum of business curriculum, Basic Education Act in 2551, in all five sides, problems condition in overall is medium ($\bar{X} = 3.27$). Considering an individual item, that all items are in moderate problems conditions: general condition of the school curriculum ($\bar{X} = 3.35$), content scopes and focus ($\bar{X} = 3.30$), curriculum implementation ($\bar{X} = 3.28$), course objectives ($\bar{X} = 3.23$), and curriculum evaluation ($\bar{X} = 3.19$), respectively.

2. The business curriculum development, for high school level, in accordance with the context of high schools in Pathum Thani. Business Teachers should conduct a need assessment to survey the needs of students and parents, community. The curriculum objectives should focus on providing skills employability rather than compulsory subjects the course content should focus on the necessary professional development such as agriculture, handicrafts, and home economics, to enhance practical skills. The learning process should provide students with actual practice and learning. Business curriculum should organize the workshop for business teacher in order to understand the business curriculum. Additionally, the local and the business owners should be invited to participate in business curriculum design process. The course evaluation should be assessed by covering curriculum objectives, context, implementation, student's performance, the relationship of other subjects and the use of instructional tools and materials.

Keywords: *guidelines for the curriculum development, business curriculum, high school*

บทนำ

การจัดหลักสูตรและรายวิชาทางธุรกิจมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาของนักเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังความรู้พื้นฐานทางธุรกิจที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงชั้น ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงไปของสถานประกอบการ และความต้องการของผู้เรียน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศไทยมีความมุ่งหมายที่เหมือนกันคือการมุ่งเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย โดยไม่คำนึงถึงจำนวนการรับเข้าในแต่ละปีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นักเรียนจำนวนมากต้องผิดหวังกับผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และต้องเข้าทำงาน ทว่า การเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีการเตรียมความพร้อมทางด้านธุรกิจและทักษะที่จำเป็นไม่เพียงพอ ในการศึกษาทางด้านธุรกิจเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ทำให้พึ่งพาตนเองได้ มีความเข้าใจในระบบและแบบแผนของการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการศึกษา ทำให้การเรียนทางธุรกิจมีความจำเป็นในการพัฒนานักเรียนเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น อาจจะต้องถึงเวลาปรับเปลี่ยนและมุ่งสู่เป้าหมายที่เป็นไปได้ในการให้ทักษะการทำงานที่เป็นประโยชน์แทนเป้าหมายในการเข้ามหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว (นงลักษณ์ มโนวัลย์เลา, 2557)

ธุรกิจมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างมาก ในสังคมยุคใหม่การที่ประชาชนมีความรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านธุรกิจไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริหารธุรกิจการทำงานประมาณและการทำบัญชีครัวเรือนการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงินพระราชบัญญัติและกฎหมายต่าง ๆ เป็นความจำเป็นและบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของประชาชนในประเทศนั้น ๆ เพราะประชาชนของประเทศมีสถานภาพทางสังคมเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิตในฐานะผู้บริโภคจำเป็นต้องเลือกสินค้าและบริการให้สามารถตอบสนองความต้องการได้สูงสุดด้วยงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้เรายังมีฐานะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและผู้ผลิตให้กับสังคมอีกจากงานที่เราทำเช่น เป็นนักบัญชีเลขานุการ พนักงานขายพนักงานด้านคอมพิวเตอร์ครูอาจารย์และอาชีพอื่น ๆ อีกมากมายรวมทั้งอาชีพอิสระ เป็นต้น ดังนั้น วิชาธุรกิจศึกษาจึงเป็นวิชาที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคน โดยเฉพาะปัจเจกบุคคล เพราะนอกจากเป็นการดำรงชีพตามปกติแล้ว ยังเป็นการสำรวจความถนัด ความสนใจของเยาวชน ที่มีต่ออาชีพ (Holland, 1973) ว่ามีความเหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงใด และถ้าเขาเหล่านี้มีความสนใจที่จะเข้าสู่อาชีพ จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝนจนกระทั่งมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในเบื้องต้นอย่างเพียงพอในการเข้าสู่อาชีพธุรกิจ โดยปรัชญาธุรกิจศึกษาเน้นในหลักการ 2 ประการคือ การจัดหลักสูตรธุรกิจศึกษาเพื่อให้เยาวชนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อไปใช้ในการประกอบอาชีพทางธุรกิจในอนาคตในประเทศที่พัฒนาแล้วมีการเรียนวิชาธุรกิจควบคู่ไปกับการเรียนวิชาสามัญในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแทบทั้งนั้นได้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์และประเทศออสเตรเลีย หลักสูตรธุรกิจศึกษาในประเทศเหล่านี้จะสอนให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการให้การศึกษาด้านอาชีพตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาและเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพเฉพาะทางในระดับมัธยมศึกษาเพื่อลดอัตราการเลิกเรียนกลางคันของนักเรียนที่ขาดความพร้อมทางศักยภาพในการเรียนวิชาสามัญ (นงลักษณ์ มโนวัลย์เลา, 2555)

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีจะเป็นการเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนธุรกิจศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้นักเรียน พัฒนาระบวนการคิด เกิดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการให้การศึกษาด้านอาชีพและเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพเฉพาะทางในระดับมัธยมศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มบุคคลในชุมชนนั้น ๆ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีมุ่งศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนธุรกิจศึกษาด้านหลักสูตรครู นักเรียน การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน และทำการสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาในปีการศึกษา 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการเก็บแบบสอบถาม ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Kerjcie & D.W. Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ 148 คน (Best, 1977 p.1745) ดังนั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อน (e) ผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549 น.16-17)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มี 2 ส่วน ได้แก่ (1) แบบสอบถาม เป็นการสอบถามความคิดเห็นของครูที่สอนรายวิชาธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีที่มีต่อสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม (2) แบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร และครูผู้สอนรายวิชาธุรกิจ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาขึ้นโดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และข้อบ่งชี้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม

1.2 จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามในแต่ละประเด็น โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ (5 4 3 2 และ 1)

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมเบื้องต้น ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูที่มีลักษณะใกล้เคียงและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .984 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ยอมรับกันไม่ควรน้อยกว่า 0.70 (บุญธรรม กิจปริตาริสุทธิ์, 2553: 347-350)

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ และข้อบ่งชี้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

2.2 วิเคราะห์ตัวแปร และประเด็นที่ต้องการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

2.3 สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า การกำหนดค่าคะแนนของคำตอบหรือตัวเลือกในแต่ละระดับใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

การแปลความหมาย

ผู้วิจัยแปลความหมายตามค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Best, 1977, p.1746)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50-3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีผลการศึกษาพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรธุรกิจของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า (1.1) ด้านสภาพข้อมูลพื้นฐาน ในภาพรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ระบบการจัดการเก็บข้อมูลชุมชนในท้องถิ่นไม่ได้จัดเก็บในรูปของเอกสารที่ชัดเจน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนธุรกิจศึกษา ยังไม่สามารถเสริมสร้างจุดแข็งด้านศักยภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.49$) และชุมชนในท้องถิ่นยังไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ($\bar{X} = 3.48$) มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ (1.2) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ไม่นั่นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานธุรกิจโดยตรง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) รองลงมาได้แก่ หลักสูตรไม่เอื้อให้ผู้เรียนนำความรู้ด้านธุรกิจไปบูรณาการประยุกต์ใช้กับท้องถิ่น สถานประกอบการ และชุมชนได้ ($\bar{X} = 3.38$) และการส่งเสริมให้ฝึกประสบการณ์นอกห้องเรียนร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น หรือ สถานประกอบการในชุมชน ($\bar{X} = 3.22$) มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ (1.3) ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตรงตามความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.43$) รองลงมาได้แก่ ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.40$) และการกำหนดเนื้อหาสาระไม่มีการเชื่อมโยงเนื้อหาธุรกิจศึกษากับสภาพความต้องการของท้องถิ่น สถานประกอบการ และชุมชน ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ (1.4) ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ขาดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนธุรกิจศึกษา ก่อนการสอนจริง และการวางแผนการสอนธุรกิจศึกษาร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับชุมชนและสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.34$) รองลงมาได้แก่ ครูผู้สอนไม่พัฒนาแผนการสอนธุรกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.32$) และการจัดทำสาระสนเทศข้อมูลทะเบียนสถานประกอบการในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ (1.5) ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การประชุมเพื่อประเมินระบบหลักสูตรธุรกิจศึกษาเป็นระยะ ($\bar{X} = 3.24$) รองลงมาได้แก่ การประเมินหลักสูตรธุรกิจศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.28$) และการนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

แกนกลางกับหลักสูตรธุรกิจศึกษาใหม่มาประเมินร่วมกัน และการนำหลักสูตรธุรกิจศึกษามาประเมินถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สภาพข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (1) ควรทำการสำรวจความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง สำรวจความต้องการของชุมชน แผนพัฒนาด้านการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน แผนพัฒนาด้านการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี และหลักสูตรธุรกิจศึกษาควรตอบสนองนโยบายของรัฐบาล (2) โรงเรียนควรมีแผนการเรียนการสอนธุรกิจศึกษาที่ชัดเจน จัดการเรียนการสอนแบบเน้นการเรียนรู้ มีการเรียนการสอนสายงานอาชีพสอดคล้องกับสาขาธุรกิจศึกษาเข้าไปบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน และควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนธุรกิจศึกษา เช่น การบัญชี โดยสอนให้รู้จักทำบัญชีรับจ่าย (3) ควรจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนธุรกิจศึกษา จัดสภาพพื้นฐานของโรงเรียนให้เอื้อต่อการนำไปใช้ได้จริง เมื่อจบหลักสูตรผู้เรียนต้องมีความรู้พื้นฐานที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ และ (4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจศึกษา ให้การส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ สถานที่ สื่อการเรียนรู้อะไหล่เรียนรู้อื่นๆ รวมทั้งจัดหาครูผู้สอนให้ตรงกับหลักสูตร

2.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (1) เน้นให้มีการสอนทักษะอาชีพเพิ่มเติม โดยจัดให้เป็นวิชาบังคับเลือกหรือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์โดยสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับธุรกิจศึกษาเข้าไปบูรณาการโดยบรรจุเนื้อหาวิชาธุรกิจเกษตร เช่น บัญชีครัวเรือนเบื้องต้น ในแผนการจัดการเรียนรู้วิชาหลัก (2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรมีความชัดเจน มุ่งเน้นไปที่แผนการเรียนศิลป์ คำนวณ จัดให้เป็นวิชาเพิ่มเติมบังคับหรือจัดให้มัธยมศึกษาตอนต้นเรียนหลักสูตรบัญชีพื้นฐาน หรือบัญชีขั้นต้น ส่วนมัธยมศึกษาตอนปลายให้เรียนบัญชีขั้นสูง บัญชีบริการ บัญชีอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรม (3) การจัดการเรียนการสอนธุรกิจศึกษาเน้นด้านการตลาด เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ นักบัญชี และนักการตลาด ได้ เพราะความรู้ด้านการตลาดมีความจำเป็นสำหรับการทำธุรกิจทุกประเภท เช่น ใช้ความรู้ด้านการสำรวจการตลาดก่อนเปิดธุรกิจ (4) กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น สืบสานวัฒนธรรม และประเพณีของชุมชน (5) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้จริง มุ่งเน้นเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้อื่นๆ การใช้เทคโนโลยีสำหรับประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ควรเน้นความมั่นคงในอาชีพ และถ้าหากประกอบธุรกิจส่วนตัวควรมีแนวทางที่ชัดเจน และผู้เรียนเมื่อได้เรียนธุรกิจแล้วต้องมีทักษะ มีความรู้ความสามารถที่จะนำไปประกอบอาชีพได้

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (1) เนื้อหาสาระของหลักสูตรธุรกิจ ควรสอดคล้องกับงานวิชาชีพที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น งานช่าง งานเกษตร งานประดิษฐ์งานคหกรรม เน้นทักษะการปฏิบัติ ควรเน้นกระบวนการเรียนการสอนโดยจัดให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง (2) ควรจัดการเรียนรู้ให้เป็นลำดับขั้นตอน ควรเพิ่มเติมการวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์จัดเนื้อหาสาระที่เป็นพื้นฐาน เช่น การคิดกำไรต้นทุน การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนการสอนธุรกิจ (3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เข้มข้น มีการบูรณาการการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน และควรเพิ่มทักษะด้านวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษา การติดต่อสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์ การทำบัญชี การคำนวณพื้นฐาน และที่สำคัญควรฝึกให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักการทำงานเป็นทีม (4) เนื้อหาสาระควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับบัญชี

ครัวเรือน ควรสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน นักเรียนจะได้มีพื้นฐานการทำบัญชี (5) เนื้อหาสาระควรมีการสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์จริง เช่น การสอน SME ให้นักเรียนทำได้ ประกอบอาชีพได้ และให้นักเรียนมีทักษะด้านการตลาด

2.4 การนำหลักสูตรไปใช้ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (1) ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนธุรกิจศึกษาก่อนการสอนจริงและการวางแผนการสอนธุรกิจศึกษาร่วมกัน ระหว่างครูผู้สอนกับชุมชนและสถานประกอบการ (2) ควรมีการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการสอนธุรกิจศึกษา (3) ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรธุรกิจศึกษาโดยการตรวจสอบแผนการสอนร่วมกับสถานประกอบการและชุมชน (4) ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ธุรกิจศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น (5) หน่วยงาน หรือสถานประกอบการควรเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา

2.5 การประเมินผลการใช้ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (1) ควรทำการประเมินตามกระบวนการประเมินความสอดคล้องให้ครอบคลุม จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การนำไปใช้ คุณภาพของผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร รวมถึงสมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ การใช้สื่อและวัสดุการสอน (2) ควรทำการประเมินหลักสูตรควรอย่างจริงจัง ประเมินให้ตรงประเด็น (3) การประเมินควรประเมินหลักสูตรทั้งระบบ และประเมินแบบ 360 องศา เนื่องจากหลักสูตรยังเป็นหลักสูตรใหม่ และเป็นหลักสูตรที่นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นถึงความจำเป็น จึงควรทำการประเมินให้ครอบคลุม เน้นผลลัพธ์และทักษะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (4) การประเมินการใช้หลักสูตรควรมีหลักสูตรแกนกลางเป็นหลัก หลักสูตรธุรกิจศึกษาของแต่ละโรงเรียนควรชัดเจน การประเมินจึงควรประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลางได้กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

ด้านสภาพข้อมูลพื้นฐาน ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ปัญหาที่เร่งด่วนควรเร่งแก้ไข คือ ระบบการจัดการเก็บข้อมูลชุมชนในท้องถิ่นไม่ได้จัดเก็บในรูปของเอกสารที่ชัดเจน กิจกรรมการเรียนการสอนธุรกิจศึกษายังไม่สามารถเสริมสร้างจุดแข็งด้านศักยภาพของโรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่นยังไม่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาด้านสภาพความพร้อมในด้านการเตรียมการสอน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทร์พิชชา ปิ่นน้อย (2551) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านสภาพความพร้อมในด้านการเตรียมการสอน ส่วนสุรชญา เอ็นฉ่ำ (2553) พบว่ามีปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ไม่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานธุรกิจโดยตรง ไม่เอื้อให้ผู้เรียนนำความรู้งานธุรกิจไปบูรณาการประยุกต์ใช้กับท้องถิ่น สถานประกอบการ และชุมชนได้ การส่งเสริมให้ฝึกประสบการณ์นอกห้องเรียนร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น หรือ สถานประกอบการในชุมชน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในปัจจุบันไม่ได้คำนึงถึงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับงานวิจัยพวงพรรณ ชันดิธรรมากร (2556) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรประเภทเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขต

กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย เป็นสำคัญรวมทั้งความยากง่ายและซับซ้อนของโจทย์กิจกรรม

ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตรงตามความสนใจของผู้เรียน ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การใช้เทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย การกำหนดเนื้อหาสาระไม่มีการเชื่อมโยง เนื้อหาธุรกิจศึกษากับสภาพความต้องการของท้องถิ่น สถานประกอบการ และชุมชน หลักสูตรไม่มีความหลากหลาย ผู้เรียนยังขาดทักษะเฉพาะด้าน เช่น คุณธรรมจริยธรรม การใช้คอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ หลักสูตรในปัจจุบันควรบูรณาการสอดแทรกความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม และสังคมของแต่ละท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์ สมสรวย (2551) ที่พบว่า ความหลากหลายในเนื้อหา หลักสูตรควรสอดแทรกเนื้อหาทางด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมีการนำผู้เรียนไปศึกษาปฏิบัติงานนอกสถานที่ การใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจทฤษฎีทางการออกแบบ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้ดี มีการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน พวงพรรณม ชันติธรรมมากร (2556) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรประเภทเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดรายการสอนของหลักสูตรให้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม และสังคมของแต่ละท้องถิ่น การจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ ควบคู่กับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และการเป็นพลเมืองที่ดี ให้แก่ผู้เรียน

ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ พบปัญหาดังนี้ 1) ขาดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทำความเข้าใจกับครูผู้สอนธุรกิจศึกษาก่อนการสอนจริง และการวางแผนการสอนธุรกิจศึกษาร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับชุมชนและสถานประกอบการ 2) ครูผู้สอนไม่พัฒนาแผนการสอนธุรกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) การจัดทำสารสนเทศข้อมูลทะเบียนสถานประกอบการในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงพรรณม ชันติธรรมมากร (2556) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรประเภทเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนต้องมีเทคนิคและวิธีการควบคุมอารมณ์ผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล สื่อต้องส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้หลากหลาย

ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การประชุมเพื่อประเมินระบบหลักสูตรธุรกิจศึกษาเป็นระยะ รองลงมาได้แก่ การประเมินหลักสูตรธุรกิจศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และ การนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรธุรกิจศึกษาใหม่มาประเมินร่วมกัน และการนำหลักสูตรธุรกิจศึกษามาประเมินถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของพวงพรรณม ชันติธรรมมากร (2556) ที่พบว่า การประเมินผลต้องนำพัฒนาการของผู้เรียนในการเคลื่อนไหว การรับรู้ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น มาพิจารณาพร้อมด้วย โดยประเมินตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม วิธีการสอนโดยใช้คำพูด การนำบทสนทนา ซักถาม และตอบที่เน้นการคิดเชิงตั้ง จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และสามารถใช้สื่อที่เป็นภาพหรือตัวอย่างจริง เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสและความสนใจสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีจุดด้อยและจุดเด่นแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวแตกต่างกันด้วย และมีผลกระทบไปถึงการพัฒนาศักยภาพ การรับรู้ข้อมูล การพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลให้ครูผู้สอน และพี่เลี้ยงในการสนับสนุน ส่งเสริม หรือพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี
2. นำมาเป็นแนวทางในศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัด
3. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรนำแนวทางการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ไปสร้างหรือพัฒนาเป็นหลักสูตรสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *หลักสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- นงลักษณ์ มโนวัลย์เลา. (2555). ความสำคัญของหลักสูตรธุรกิจศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 31(5), 20-32.
- นงลักษณ์ มโนวัลย์เลา. (2557). *เอกสารการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงพรรณ ชันติธรรมมาร. (2557). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรประเภทเสริมสร้างทักษะชีวิตของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร*. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- ภัทร์พิชชา ปิ่นน้อย. (2551). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 3 ของครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรัชฎา เย็นฉ่ำ. (2553). *ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ ระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อังคณา นุดยกุล, และ จันท์แรม เรือนแป้น. (2557). ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 11(1), 151-159.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice hall.
- Holland, John L. (1966). *Making Vocational Choice: A Theory o Career*. New Jersey: Prentice-Hall.

Translated Thai References

- Kantithammakorn, P. (2014). *Guidelines for the development of life skills of non-formal education of public schools in Bangkok*. Nakhorn Pathom: Teachers Institute, Teachers and Educational Personnel. [In Thai]

- Manowalailao, N. (2012). The Importance of a Business Education Curriculum. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakam University*, 31(5), 20-32. [In Thai]
- Manowalailao, N. (2014). *Business Studies Course Tutorial*. Bangkok: Department of Vocational Education, Kasetsart University. [In Thai]
- Nuttayakul, A & Rueanpan, C. (2014). Proposal guidelines for the development of BBA in Accounting course, Faculty of Management Sciences, Suan Dusit Rajabhat University. *Suan Dusit Graduate School Academic Journal*, 11(1), 151-159. [In Thai]
- Pinnoi, P. (1999). *The Situation and Problems of Business Work Instruction in Work-Oriented Experiences and Technology for Level 3 of Teachers in Schools under the Office of the Basic Education Commission, Bangkok Metropolitan Area 3* (Master's thesis). Bangkok: Kasetsart University. [In Thai]
- Vanichbancha, K. (1997). *Statistics* (8th ed.). Bangkok: Thammasarn. [In Thai]
- Yencham, S. (2010). *The Opinions of Students toward Learning and Teaching Basic Business Subjects of the Fourth Level at Thammasart Klongluang Wittayakom School, Pathumthani Education Service Area 1, Ministry of Education* (Master's thesis). Bangkok: Kasetsart University. [In Thai]